

# EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsa leta je 45 gld., za polu leta 25 gld., za četrt leta 15 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 55 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 45 kr. — Narodne, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via S. Lazzaro« Tip. Hualar; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserate (razna vrste naznačene in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

## Poziv na naročbo.

Z današnjo številko začne naš list izhajati dvakrat na teden. Od mnogih strani so naši prijatelji odobraval to naše započetje in zagotovili nam podpore duševne in gnotne. Gotovo je, da je bila ta prememba potrebna, če pomislimo, da imajo tukaj drugi narodi, Italijani, Nemci, celo Grki po več dnevnikov, kateri imajo na javno življenje mnogo upliva, ker celo Slovenci po njih sezajo. Pod njihovim močnim uplivom slovenski življenj v Trstu čedalje bolj slabi; zlasti pa nam spoljeda korenike in kvari mladino, hrepenče po berilu, na vsako stran dobro podprto lahonstvo. — Potrebujemo bi dnevnika, pa naš narod še ne čita toliko, da bi mogel za zdaj poleg »Slovenskega Naroda« dobro obstati še drug dnevnik. Pa kakor je »EDINOST« kot tednik stopila na trdne noge, tako — nadejamo se — bode juj mogoč obstanek, če dvakrat na teden izhaja.

Za zdaj napravimo za poluleta vsaj poskus, ako se to posreči, da naša stvar v Trstu dobro napreduje — bole se izdajala tudi prihodnje leto po dvakrat. — Program ostane časniku dosedanj; le da bo o vseh priložnostih na Slovenskem in sploh v Avstriji natančneje poročalo in da bosta v razliko od drugih naših časnikov — narodno-gospodarstvo in trgovina — bolj zastopana. Razstava pa nam bode dajala obilo gradiva, ker se bode popisavale vse slovesnosti in vsi važnejši predmeti razstave natančno, kar uže samo ob sebi priporoča naš list vsem krogom. Dragi rodoljubi na Primorskem in povsod na Slovenskem! — na Vas je, da se naše podjetje posreči in ohrani. Dosedanji naročniki naj ostanejo nam zvesti in naj plačujejo redno in natančno. Potrebujemo pa, kakor kaže do danes, še okoli 120 do 150 naročnikov. Prijatelji naši! privabite jih, priporočajte naš list svojim znancom! Agitacije je treba za še tako dobro stvar. Da bo tudi manj premožnim mo-

goče naročiti se, postavili smo ceno zelo nizko, to je za polovico leta (od 1. julija do 31. decembra t. l.) samo 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Dasi bo list po dvakrat izhajal v malo manjši obliki, kateri razložek pa tudi nedomestimo z mnogimi prilogami — bode le 80 soldov za semester draži, nego je bil do zdaj, in pripravljeni smo celo ceno znižati ne premožnim rodoljubom. Konečno prosimo vse, ki so še kaj na dolgu, naj naročnino hitro pošljejo, drugi pa, ki so plačali uže za vse leto, naj dopošljejo še 80 soldov.

V trafikah v Trstu velja od zdaj 1 številka samo 5 soldov, zunaj Trsta 6 soldov.

Kdor lista ne namerjava več prejemati, naj to številko blagovoli vrnoti.

Uredništvo in lastništvo.

## Po volitvah v okolici.

III.

Zadnjič smo pisali o izidu volitve v okolici; a danes hočemo pisati o uzrokih, da v okolici ni vse tako, kakor bi moralo biti. V nekeje dobi so mestni rodoljubi veliko bolj zahajali v okolico, nego sedaj, zaradi tega je bila dotika veliko večja in upliv slovenske inteligencije na okoličane velik; tudi je škoda, da se niso držale kmečke čitalnice v dolnjej okolici, (v gorenjej obstoje in delajo prav dobro), ker po čitalnicah se je držal vendar dober duh slovenski, mej tem ko po krčmah v okolici ta duh peša. Nadalje naši okoličani tudi premalo čitajo, malo jih je v »Mohorjevem društvu«, še manj v »Matiji«, dosti premalo slovenskih časnikov zahaja v našo okolico. Da tržaški magistrat tudi dela z močnim pritiskom v okolici za svoje lahonske namene, to se umeje, zato je postavil svoje »capi distrettuali«, ki so skoro sami agitatorji za »Irredento«, zato preži na učitelje slovenske stvari udane, kakor h...č na grešno dušo, zato oddaja različna dela v mestu le takim okoličanom, ki so se kaj odlikovali kot izdajice

lastnega naroda, zato pomika laške šole vedno bolj v okolico itd. v neskončno. V okoličanih so našli naši lahoni prav dobra tla za svoje namene in še bi jim šlo prav dobro in hitro, ako ne bi bili ti okoličani pomešani s Kranjci in Kraševci; zato pa so »Progressovci« začeli širiti novo doktrino, da v Trstu, posebno pa v okolici, nemajo govoriti in odločevati drugi, nego domačini od starodavnih časov, njih politika je, ločiti Slovence, ki so došli zadnjih 50 let v Trst, od onih Slovencev, ki so uže prej bili v okolici, geslo za to politiko je: »fuori i Cragnolini, fuori i Carsolini«. Reč ni slabo izmišljena, ker Slovencev, rojenih na Kranjskem in na Krasu, je vse polno v Trstu, in ti so žilavi ter se resnično tudi tako hitro ne dadó poitalijančiti, posebno pa Kranjci ne, teh se Irredantari najbolj bojé, zato pa bi jih radi sterili neškodljive. A strašno nelegično je to geslo v ustih »Progressovcev«, katerih večina ne samo, da je še le zadnja leta privandrala v Trst, ampak mnogi pomagali in podporniki »Progressovcev« niso niti avstrijski, ampak italijanski podaniki, in poslanec za 4. okraj, g. Cesare, je rojen celo v Aleksandriji v Egiptu. Kako neumno je bilo torej od kupljenih agitatorjev Cesarja, da so pod bojnim vriskom »strani s Kraševci«, volili Egiptčana, in vendar sta Kraševci in okoličani eno in isto narodno testo v najožjem pomenu, tako sicer, da je prvi agitator proti Kraševcu gospodu Živicu v bližjem sorodu s tem gospodom in da je malo družin v okolici, ki ne bi bile s Kraševci krvno pomešani. Tudi zapazujemo, da vse tiste okoličane, ki so »zabunkali« svoja posestva, ker so se preveč »progressirali«, nasledujejo v posestvih pridni Kraševci, ki si dobro pomagajo in celo širijo svoja posestva.

Iz tega je torej razvidno, kako neumno je geslo, katero so znašli »Progressovci« v namen poitalijančanja okolice. Posebno pa je to geslo strašno abotno v ustih gosp. »Capodistrettuali«

## Podlistek.

### Trst in okolica.

(Zgodovinske črtice, spisuje M. Skalovič.)

(Dalje.)

Za cesarja Avgusta in pozneje nekaj časa je mesto tržaško še precej se povzdignolo, ter je dozdnevno brojilo 10 do 12.000 ljudi. Gosposko (naselbinsko) mesto je bilo močnim zidovjem ograjeno, a prostaško (plebejsko) mesto je bilo zunaj zidit. Po onih iz poganske rimske dobe na kapitolju — glavnem trgu —, kder je cerkva sv. Justa, in v onej okolici izkopanih napisih na rimskih kamenih soditi, uže takrat so mej koltiškimi (?) Karni tudi Slovani bivali. Iz kate-rega jezika bode bolje razlagali neka imena, ki se nahajajo v zbirki rimskih napisov dr. Kandlerja. »Iscrizioni dei tempi Romani« nego iz slovanskega? n. pr. Charito (22), Rantius (27), Bajenus (30), Calpurnius Certus (32), in Brinnarius Certus (455), Cossutius (41), Cussutia Tycha (394), Lopsius (41), Chila (50), Babius (365), Baburia Plotia (67), Cetacia (73), Ragonius in Ragonia (74 in 483), Mussius (96 in 381), Getacius (89), Paconia (121), Trosius (127 in 128), Mercusena (130), Sisena (393 in 402), Torbasius (279), Arogus (209), Volcinia 411 in 411), Poccia Velsonis (448), Volcia (522), Usius (120), Oclatius (259), Modia Cybele (388), Calus (418), Porcio

(484).<sup>1)</sup> — in gotovo še mnogo drugih, po letu 1855. ko je Kandler prvič dal natiskati 630 napisov, najdenih in ne še javljenih spomenikov iz rimsko poganske dobe. Morda je tudi mnogo napisov slabo prepisanih, kakor oni o Rodiku, (Rondictes), kojega je še le nemški učenjak Mommsen prav čital. Kandler je mislil, da je pisano Virundictes, in tako je mnogo let bilo tiskano v škofljkem popisu duhovnih tržaških, a mesto *vi* je pisano *a*, kar da vso drugo obliko imenu. L. 46. po Kr., pravi napis, dal je cesar Klavdij popraviti opuščeno pot (cesto) od Rodika (a Rundictibus) do mej C. L. Basa, kakor neki mislijo do Bazovico. Rundictus je slov. Rundiče<sup>2)</sup> sedaj Rodik, kar ne pomenja drugo nego »obgozden hrib«. Tam sem našel za svojega ondašnjega službovanja broneno zaponko (fibula) iz rimske dobe, a našli so še druge stvari, ki so se pozgubile, in da se najde kak bogataš, ki bi dal kopat na »Ajdovščini« nad Rodikom, go-

<sup>1)</sup> Slov. Kert. Rant, Bojan, Brinjar, Košut in Košuta (v Križu še mnogo tega primka). Tih, Lopee, Hila, Babiš in Babura, Četač, Ragon (Regent, sedaj ital. Reggente) so na Kontovelu, Muž, Pakon, Trs, Mrkuža, Sisna, Torbac, Jarog ali Jaruh, Volcinja ali ker se je čital e kakor a, Volcinja, Počja, Volčja (kamen v Volčjem gradu blizu rimskega mesta Aysica, kar je Vojsčica glej »Ed.« t. l. 22), Uzi, Ogljač, Kalc, Prč.

<sup>2)</sup> »Rundo« se je zval na Krasu kodrast ovčarski pes; rundati, izrundati: za lasje koga primiti i stresti; torej: rundje — lasje — koccine; preneš. grnje, drevje

tovo bi še marsikatero zanimivo stvar dobil. »A velika kača«, pravil mi je neki kmet, »varuje ondašnje zaklade, in ni varno, da kdo sam na tako delo gre«. Tudi je tam »jezero« (mala luža) na »Čužu«, kamor so v starih časih s procesijo hodili (— bilo je neki do 20 križnikov —), da so hudobo zarotili: »Gospodine! zateri ga in ubi ga onega vruga, ki tu prebiva«, kajti od ondi je prihajala večkrat nevilna. V »Lori«, gozdu pod Ajdovščino, kakor tudi pod »Vilinerhom« proti Brezovici so našli srebrni denar iz benečanske dobe. — Rodik imenuje Kandler: »Monte d'oro! (Statuti municip.) — Kaj še! in vendar se je ta gospod drznol pisati: »Kder je Rimljan se svojo nogo stopil, pozna se sled celó od želj-ljev škornic nad 2000 let. Slovenci so imena prelagali in pčili, kamor so prišli. (»Osservatore Triest.« 1870.).

Preveč se zadržujemo pri teh imenih, bode kdo ugovarjal, a naloga naša je, ko si nasprotniki prizadevajo na vse kriplje nas izpodmakniti iz starodavnih naših bivališč, da jim z neovrgljivimi dokazi pričujemo, kako se molijo, ako hočejo nam v glavo utepsti, da smo mej vsemi narodi evropskimi mi zadnji semo prišli.

Cesar Trajan (98—117.) je ustanovil oglejsko floto kot poseben oddelek jadranskega brodogoja, koje glavni stan je bil v Raveni. Od ustja reke Adige do Raše (istrske) je imela svoj delokrog, da je varovala stanovnike pomorskih roparjev. Pristanišče ove oglejske flote je bilo v mestu Grado blizu Ogleja, od koder je dobivala vse



Visintini'a iz sv. Jarneja. Mož je še le došel iz Portol v okolico, slovenski okoličani so mu pomagali, da ima zdaj zadosti belega kruha, a zdaj jim on ukazuje in jih plaši, da jih bodo preganjal, ako ne bodo volili, kakor hoče on, in tujec sam hoče poditi iz okolice poštene domače ljudi. Okoličani! ali se Vam ne gabi tak človek? Ni li sam vreden posilnega prognanstva? In vendar imate mej saboj ljudi, ki sicer tožijo zoper tega magistratovega »pašo«, a v odločilnem momentu nemajo toliko stalnosti, da bi mu pokazali zobe. Tako na pr. je nek gostilničar menda »pod škarpo« v soboto zvečer pred volitvijo zabavljaj in klepetal zoper tega moža in to v pričo poštenih 6 ali 8 mož, rekel je, da tega človeka je treba pogrnati, a v nedeljo je ta gostilničar pomagal Visintiniju, ker prav v njegovej gostilni so pisali volilcem na glasovnice ime Cesare-a. A ni on sam tak »kameleon«, poznamo še 3 ali 4, kateri so enako ravnali.

Kaj so taki ljudje? Ali imajo kako pravico, da govoré v imenu okoličanov? Kdaj so kukavice smele govoriti v imenu naroda? Vi jih poznate, te izdajice, ki so pri tej volitvi izdale ne le vašega naroda, temuč tudi Avstrijo! Ali Vas ni sram, da jih imate mej saboj? Vi ste bili vedno Avstrijci, ponosni ste bili na svoj patriotizem, na svoje narodnjaštvo. Pazite torej na te ljudi, da Vam ne bodo delali v bodoče še več škode! Mej onimi, ki so volili nasprotnika, pa so tudi taki, ki moledvajo za dela in za podporo okoli vlade. Komu pa je to podobno?

Mi imamo tudi v mestu par domačih »Progresovcev«, alias intrigantov, po katerih »Progresovci« svoja jajca valé celó v slovenskih listih! (Kedo ni čital telegrama v enem listu, da je Burgstaller »Progresist«, pa dopis v drugem slov. listu, ki je gotovo v sorodu s telegramom.) Mi poznamo dobro par Slovencev, ki delajo neslogo, dopisujejo tedencijsko v liste, pa se niso sramovali agitirati za lahonske kandidate v okolici; a vse njih prizadevanje pade v blato in je uže tako znano mej tržaškimi Slovani, da se nikdo več ne ozira na njih abotnosti in otročje kljubovanje. Naši Sadorogopipeži vedno kričé, da smo vladni, na drugo stran pa ni dneva, da ne bi nas ali pri policiji, ali pa pri namestništvu tožili, kakor pravi špiclj. Naši čitatelji se tudi spominajo, da smo pozvali vse, naj se oglašijo pred volitvijo, a tega niso storili, zdaj še le zaganjajo hrup, pa vidi se precej, da ne zaradi stvari, ampak le zaradi osob.

Ali še en važni uzrok je, da narodna zavest v okolici ni še popolnoma prodrla. Rekli smo uže, da je v Rojanu bil na čelu agitacije mežnar, »non pater, sed filius«, znano je, kaj se je godilo v Križu in na Opčinah, to vse se je godilo proti narodu, a za narod se ni od neke strani nikder nič storilo, nego samo v Ba-

zovici. Daleč naj bode od nas misel, da hočemo kritizirati duhovščino kot tako, mi se globoko klanjamo pred Strossmajerji, Šterki, Jani, Gregorčiči, Šveti itd. ti gospodje so nam uzori domoljubja, a dovoljujemo si pa vendar, da izrazimo svoje obžalovanje, da v tržaški okolici in tudi v Istri mnogi »čestiti gospodje« ne porablajo svojega upliva, da bi narod izpulili iz rok »Irredentovcev«, »Progresistov« in takih ljudi, ki strežejo našemu narodu po življenji. Kaj bo z duhovščino samo, ako »Irredentovci« premagajo, ako se naš narod v Istri in okolici poitalijanči? Ne nasrka se le jezika, temuč tudi načel »irredentarskih«. In kaka so ta načela? Strani z vero, strani z duhovščino! »Evviva il libero pensiero!« to so gesla »Irredentovcev«, vsem predobro znana. Ako bode torej v Istri in tržaški okolici pešala narodnost, pešala bode tudi vera, kakor tudi uže resnično peša. Duhovščina pa ne more in ne sme tega mirno gledati, ampak v interesu cerkve same postati mora odločno narodna, stati mora v prvej vrsti v boju za narodne pravice, kakor stoji povsod drugod po Slovenskem, posebno pa v Kranjski, kder še ni nevarnost tolika, kakor tukaj na južnej meji. Naj nam torej ne jemlje za zlo čestita duhovščina v okolici in v Istri naše nujne prošnje, da odslej postopa bolj odločno narodno pri vsakej priliki, da čuva nad narodom, da se ne potujiči. Vse to more duhovščinavki ne sme biti odvisna od posvetnih mogotcev. Kder gre za povzdigo morale, mora delati z vso odločnostjo. Vsemogočni blagoslovi delo, ki ima koristiti veri, narodu in Avstriji!

## Dopisi.

Pri sv. Jakobu 19. junija.

Mej tem, ko vam drugi poročajo o prigradkih na dan volitve v okolici, dovolite, da vam tudi jaz nekoliko sporočim, kako se je volitev vršila pri sv. Jakobu. Vem dobro, da Vam kdo drug popiše vse, posebno gospod V. D., ki je bil sam pričujoč; ali več oči več vidi. Volitev se je vršila mirno. Naši »progresovci« so videli uže dan pred volitvijo, da ne zmagajo; napeli so ta dan vse svoje žile, nadejajoči se, da bi se moglo vendar z izvenrednim pogostenjem kaj doseči. Tu je bilo na ognjišču v krčmi pri »Goricu« uže na vse zgodaj polno loncev in kozic: jetra, tripe, pečenke in drugo. Tu je jedel, pil sleherni, kdor je prišel; tudi »rokovnjači« so jeli i pili, kar se je dalo. Gospod Goracuchi pa je imel vedno ta posel, da je »škede« napravljaj in mej volice delil tudi takim, ki so imeli Paganoovo dobro v žepu skrito. Ni se videlo ta dan nobene agitacije od strani progresovcev, ker udali so se bili nazadnje odločilne osebi, pa vendar se upanje gojili do zadnje ure. Le »Biberič« je semtrtja kaj opazoval, pa blizu se ni upal, in ves bleđ čakal uspeha. Nol počila je ura, bilo je dve; ali Biberičevo sree je mnogo močnejše bilo nego ura v zvoniku. Škede so bile preštete: 247 za Pagana, 99 pa za dr. Goracuchija. Načelnik potem razglašil gosp. Ivana Pagana za mestnega svetovca. Zagrmelo je po dvorani silni »živijo«. Ljudstvo stopi iz dvorane z vednimi »živijo« klici. Potem, ko bi trenol, stopi škedenjski pavski zbor pred hišo v kolo in zapoje »Hej Slovani, kdor ni pel, pa je ploskal in »živijo« upil; nekateri progresovci so se pak skrivaj i potuhnejo iz dvorane zmuznoli. Ljudje se mirno razidejo, le Škedenjci niso mogli tiho

slal v Trst duhovnika, navestitelja krščanstva, sv. *Hijacinta*, kakor je sporočilo. Mnogo je bilo pogumnih spoznavalcev krščanstva, ki se niso strašili najhujše muke in smrti za Kristusa. Uže pod cesarjem Hadrijanom (133 po Kr.) so bili mučeni: *Prim*, *Marko*, *Jazon* in *Celijan*. L. 142 sv. *Lazar*; 151. l. sv. *Apolinar* dijakon, (njemu je posvečena sedajna kapucinska cerkev); 256 l. ste bili mučeni dve sestri devici *Eufemija* in *Tekla* (— cerkev sv. Silvestra, sedaj kalvinska, najstarejša (?) v Trstu, je bila neki stanovišče dvema devicama —); 284. l. sv. *Seroul* ali Sacerb, ko je bival nekaj časa v podmolu ali pečini blizu poznejega sicerbskega grada (Strmca) na dolinskem Krasu; 286. l. sta bila mučena sv. *Cenon* in *Justina*; 289. l. trpi sv. *Sergij* vojak, od kojega je neki mestni grb tržaški i sulca sv. *Sergija*; 290 l. po Kr. pa je bil v morje potopljen glavni patron (zaštitnik) tržaškega mesta sv. *Just*. Gotovo še mnogi drugi so bili radi Kristove vere neusmiljeno mučeni in umorjeni, a »kri mučeničkov je pognojila rodovitno njivo cerkve«, da je potem stoteren sad donašala.

Ko je cesar *Konstantin*, po čudovitej zmagi nad svojim nasprotnikom Maksencijem, kakor ves premenjen in unet za krščansko vero l. 313 kristijanom popolno svobodo podell, jele so se zidati cerkve po vsej širnej rimski državi. Takrat je bila menda tudi v Trstu na razvalinah poganskega templja sezidana prvotna (stolna) cerkev.

odlazi, peli so narodne pesni do Škedenje i po Škedenji, po tem so se pa razveseljevali pri »Tičku« do pozne ure. Hvale vredna je bila organizacija v Škedenji, vsi so se držali, kakor en mož. Če so nekateri Paganovi volileci pri dr. Goracuchiju jeli, to nič ne de; saj je radodarni mož vsakemu raj dal, le da je obečal ga voliti. Obečati je dosti, kajti obečati i dati ste dve škodi. G. Goracuchi in njegovi adjutantje se bodo pa iz tega učili, da v Škedenji ni prostora za progresovce, i svest sem si, da drugikat ne bodo postavljali progresovci tam kandidata. Tudi pri sv. Jakobu je Goracuchi z svojo agitacijo dosti volilcev izgubil, ker opazivši take nesramne agitacije, obrnoli so mu hrbet.

**Iz okolice, dne 15. junija.**

(Nova šola v *Via Kandler*.) Šolsko leto 1881-82 gre h koncu, še nekoliko tednov in prično se počitnice, tolikanj želeni čas. Ali čas rajanja, čas brezskrbne mladine ima brze noge — kar se nam dozdeva, da bo še dolgo trajalo, kaj naglo mine, sedanjest se promeni v minolost. Po dvomesečnem veselju, brig prostem življenju v bližini svojih dragih — prosti sin preproste narave mora zopet tužnim srcem zapustiti mile roditelje, drago vasico, i se preseliti v tuje mesto mej neznane obraze, mej neporedne fantiče svoje vrste. Tu mora obiskovati zaduhle prostore visokega šolskega poslopja, kloniti mu je vrst zahtevam strogih učiteljev i šolskih zakonov — i si ubijati glavo — z novim jezikom njemu ne urojenim — če hoče kaj prida postati. (?)

Le na podlogi materinega jezika se naravno doseže prava človeška izomika, izobrazba, tako uče pedagogi; drugače postane narod le sraka — opravljen v pavovo perje, i samega sebe smeši.

Vsak narod poudarja svojo narodnost, takoisto i slovenski uže od l. 1797 sem. V časopisih, brošurah, knjigah, spomenicah, po izjavah v društvih, na taborih, v zborih, sejah, palamentih, z deputacijami od Heroda do Poncija — neumorno naglašja i poudarja enakopravnost z ostalimi narodi močne Avstrije.

Za staro pravdo so se bojevali naši predniki. Za to se i mi bojujemo! Kakor tačas ni manjkovalo uskokov, ki so pravične želje i težnje — po grofovih i drugih v blato teptanih siromakov — tlačanov, z orožjem na tla pobijali, tako tudi dandenes ne manjka novih uskokov, ki pravice zvestih Slovencev na drugem polju — na polju postave, s krivim tolmačenjem sključenih paragrafov, »ad acta« devajo.

Upamo, da so to poslednji srditi valovi — zaman butajoči ob pečino slovenske javnosti in vstrajnosti. Da se narod svoje narodnosti ne izneveri, zato mora skrbeti šola. I kakor ona skrbi za-nj, tako je on dolžan skrbeti za njo. Ona skrbi za-nj po materino, ker ta je njej izročena / varstvo, v odgojo — kakor še otrok. Kakor umen gospodar poplemeni divjake v svojem vrtu v plodnosna drevesa — tako dela ona, to je nje poklic, i divjaka plemenito drevo. Da pa šola svoj cilj doseže mora biti osnovana na narodnem principu, podlogi; tako uče največji Slovaka poznavevali.

Nikodem Frischlin iz Tübinge piše ogrskemu magnatu Baltazarju Bathyanju v razpravi »de ratione instituendi puerum« poleg drugih stvari o velikej važnosti matrinega jezika.

More-li narava tirjati od hrasta buč — i od buče želoda? Progresivci se vrši v naravi vse — le človek, stvaritve dika, poče red promeniti i nasprotno ravnati.

Narod mora po sirovsko skrbeti za šolo, ki ga je odgojila. Velika, lpa, prostorna šolska poslopja krasijo našo okolico i v teh se podučuje v domačem jeziku. Samo to bi želeli, da se jih narod bolj poslužuje s pridnim obhajovanjem. Gledé šol magistratu ne moremo očitati nalomarnosti, ker še tako majhen okraj v okolici ima svojo.

Tu pa ni rečenč, da imajo tržaški Slovenci dovolj narodnih učilnih. Iobra polovica nema nobene šole v domačem jeziku. Otroke je primorana pošiljati v laške, ali pa v državno šolo, kder je slov. jezik obilgaten samo za Slovence, a se uči take, da je bolj v

**Dalje v prilogi.)**

L. 382, torej pred 1500 leti poliče papež Damaz cerkveni zbor v Rim, kamor je prišel takrat slavni učenjak Slovan sv. *Hieronim*, ali »sv. Jeruman«. Visoko tam na Nagusu je kapelica sv. Hieronima, kamor so nledaj Krasčevci v procesiji romali. Tudi na Gročanskem Čuku (»Veliko Gradišče«) je po spročilu bilo mesto, in kakor pravijo, bil je tam sv. Hieronim; na Gradišču je poznat mala pčdanja, tam je bila cerkev v starodavnih časih, a še dandenes je pravil starček, »kadar drugod zveni sv. večer velikim praznikom, zveni milo i lepo v onej v tla vdrtej globoko skritej cerkvi sv. Jeronima«. Da je bil sv. Jeronim, ako ne Slovan, vsaj večš slovanskega jezika, to je dokazal velenčeni g. prof. Kocijančič v listu 22. goriškega »Glasa« l. 1872. V razlogi Izaia pres pravi: »sabaj« »ex hordeo liquor«, t. j. zobaj izzobi (ovsa) pijača; in v razlagi lista sv. Pavla do Efez. pravi: »*Tychicus* (Tihik) interpretur silens«, (Tihik to je molčed), kar ne bi iz nočnega družega jezika mogel tako razlagati. Hieronim — Jeruman je bil Slovan!

(Dalje prihodnjič.)

razne oprave in pomorske potrebščine. Pomorska isterska mesta so imela določene davke za to floto.

Cesar *Hadrian* (117—138.) je premenil v Italijo državno upravo, postavil je za večje pokrajine korektorje in mestne oskrbnike; tako je sleherni mesto imelo svojo mestno gosposko (magistrat), da je nadzorovala srenjsko gospodarstvo. Istra in Benečija sti uže od Avgusta, ki je vso deželo razdelil v 11 okrajev (regiones), bili združeni v jeden (10.) okraj, ter ste imeli enega konsulara v Ogleju bivajočega.

Na prošnjo Tržačana *Fabija Severa* je dovolil cesar Antonin Pij (138—161), da najpremožniši *Katali* (v sedanjem postojniškem okraju) se smejo pridružiti proti primerni vstopnini mestnemu starešinstvu, in dobé rimsko meščanstvo, katerega do takrat še niso imeli. *Fabij Sever* je mesto iz hvaležnosti napravilo pozlačen na konju jahajoči kip sredi trga, a na podlagi na kamenu dolgi (izmej vseh v Trstu najdenih najdaljši) napis, v katerem hvalijo njegove zasluge.

V onem času se je tudi v Trstu razsvetlila luč krščanske vere. L. 46 po Kr. je prišel evangelist sv. Marko v Oglej ter je tam razsejal prvo seme onega nauka, ki je edino zmožen svet osrečiti. Sv. *Hermagoras* (Mohor) je bil uže l. 49 po Kr. prvi škof oglejski; on je po-

\*) V cerkvenej legendi je pisano: »Hermagoras, natione Germanus«, a takrat v teh krajih ni bilo še Germanov. Dozdevno je to slov. ime: Hermagoras = Armachoras = Jarma-korac, Jochabschüttler?



strašilo, nego v korist. Da bi se v mestu, ali vsaj v predmestjih slovenske šole zahtevale, ali na obstoječih slovenske paralele uvedle, tega ne smemo pričakovati; ker po geslu stranke na krmilu je in bode mesto italijansko. (?)

(Konec prihodnjih.)

**Iz Gorice 24. junija.**

(Favetti. — Tombola. — Edinost. — Smrt. — Nova knjiga.)

V magistratnej denarnici za uboge je napočil — praznik. Toda brezi šale, ki bi ne bila pristojna. Nočem preiskavati, kako je to prišlo; reči pa moram, da je to osopnujoča novica. Mislite si! Na stotine udovam in drugim revežem je »Commissione di pubblica Beneficenza« v svojej zadnji sednici odločila s 1. julijem — *popolno odrek dozdaj uživane podpore*. Kaj počno ti siromaki? V Gorici je prav malo zaslužka, tudi ako bi človek hotel delati. Revščina je v nižjih krogih prav velika. In zdaj letajo še gori omenjeni odredni odloki po mestu. Da bi tako ne, to utegne še kaj provzročiti mej ubogim ljudstvom.

Nevolja je velika, in magistratu se blagri nič kaj ne delo. *Mi pa se ogiblamo vsale kritike* — Gospod F. — slavnoznani mož iz 1866 leta, imel je te dni, kakor veste, veliko prebiti. Mnogoteroma ga je v slikah in z vpitjem drhal smešila in plašila. Neke velike krivne se zvrčajo nanj. On je uže skoro 20 let vsemogočen mož v Gorici; vsi največji gospodje so se uže z njim pajdašili, on je bil duša lahonskega gibanja v Gorici in gotovo še uplivniši, nego pa tržaški Hermet. Brez njega se ni v mestnem starešinstvu mislilo ganila, referati za zidanje, podpore in za vsako drugo stvar so bili njegovo maslo. Da goriški »purgarji«, ki so jako prvotni »in politični«, imeli so ga za nezmotljivega, delali so mu kipe, sonete in himne, goriški »mob« je klical vedno »Evviva Favetti«, prav tisti »mob«, kateri denes kriči »abbasso Favetti«. Najvišji gospodje, uplivni gospodje, delali so na to, da je prognani bil zopet postavljen na staro mesto i *»ladušnja«*. »Soča« je prorokovala, da se to zgodi, kar se denes godi, kar je dokaz, da so neki krogi več nego navadno zmotljivi. — In denes ne obsojam toliko F. —, malokdaj se more držati na vrhunci človek, ki postane malik. Ljudstvo čestokrat malike razbija. A kedo je kriv malikovanju? — To je veliko prašanje, katero naj študirajo zdaj nekateri Goričani. Marzini, Decolle, Rezen, Gasser gotovo ne. Bodi si pa tako ali pa tako, res je, da F. Lahom bolj naroko hodi, nego domačim. Še jeden slučaj. Viani je nek tržašk kolegij potreboval čuvaja, in F. ju je bilo naročeno, naj ga najde. F. je pa tedaj popolno obnevidel za domačine, izmed katerih bil bi sto primernih čuvajev našel. Na — Laha! In še ta je imel dobro delo in zaslužek. Meni dobro znanega kamnoseka B. upoti v Trst h kolegiju. Ker je pa iz Vidma, toraj Italijan, zato ga kolegij ni hotel ali ni mogel sprejeti, ne vam. Vem pa, kam je pes taco molel. V Gorici so imeli vsa javna dela v roki ljudje onkraj Idrije; če ni bil Lombard, Piemontez, ni bil za Gorico, celo policaje so oblačili a la Bersagliere et caetera... — Kakor po navadi bo 29. t. m. na Travniku tombola. Bog hotel, da bi se kaka zmešnjava ne pripetila! — Dostaviti imam še, da se nekaj časa sem prodaja v Gorici smodnik tudi v slovenskem jeziku, samo da stoji na tabli zapisano: »Prodajilo smodnika (sic!)«. Tudi nekaj, — zrno do zrna pogača, — Morda v ničemer nisem tako strog kakor v tem, da ljudje v oči ne hvalim; vendar ne morem zamlčati, da je novica, da bode »Edinost« 2krat na teden izhajala, v teh krajih z veseljem bila sprejeta. Ne jenajte, da bode v kratkem dnevnik!

Zdaj pa nekaj žalostnega. Znanega vrlega narodnjaka in slovenskega posestnika g. Josipa Kotnika, gostilničarja pri zlatej zvezdi v Gorici, (pri nekdanjej Lizi) zadel je 16. t. m. bridek udarec. Po kratke bolezní se mu je namreč preselila soproga v boljše življenje. Pokojna Nežika je bila Korošica iz zilijske doline iz Starevesi, izvrstna gospodinja in ženska blagega srca, pa tudi skrbna mati in vzgladna soproga. Kako je bila ona in je sploh Kotnikova družina priljubljena mej ljudstvom, to je kazal rajneke pogreb, ki je bil razmeroma sijajni (pompa funebre). Odpeljali so jo v Prvačino, in veliko goriškega ljudstva je bilo spremilo na tem zadnjem potu iz lastnega nagiba do Šempetra. Prvanci in Dornberžanje so pa prišli naproti. Pri mrliču je g. župnik, Kolavčič, ganljive besede govoril, in segal v srca mnogobrojnemu ljudstvu. Prv. veteranska banda je godla, in dornb pevci so nadgrobnico peli, tudi ti iz lastnega nagiba. Naj tako vzgladna slovenska ženska v miru počiva! — Te črtice napisati sem si v dolžnost štel tudi zato, ker je po njej močno žalujoči soprog *navdušen Slovenec* in zdaten podpiratelj našega časopisva in knjištva.

Vam znani pisatelj F. Z. je spisal *izvirno*, kacic 14 tisk. pol obsegajočo povest pod naslovom: »Strije Jeronim, povest iz naših krajev in časov«. V teh selških prizorih je narisal omenjenec izrednega patrijota slovenskega, ki je prej profesoril v Milanu, potem v Vidmu, ter je po doslužnih letih v svojem rojstnem kraju učil, budil in materialno veliko dobrega učinil. Vpletena je druga tragična povest. Založnika ima, in delo, ako bode, kakor se upa, po pregledu sprejeto, utegne priti na svetlo za kak 1/2 mesec. Tako je prav. Le delajmo, vsak po svoje moči! Z Bogom!...

**Ljubljana, 25. junija.**

Prav ste pogodili v zadnji številki »Edinosti«, v odgovoru na dopis v »Politiki«, ki je gotovo došel od Soče. Mi smo tukaj v Ljubljani pričakovali takih izjav od Drave in od Soče, a veselí nas, da bodo take izjave prihajale od taci mož, ki bi svoje požrtvovalnosti ne pokazali tudi tedaj, ko bi se začelo nabirati

za svrhe, ki so po njih mislih prave patrijotične. Prav zdaj, kakor slišim govoriti v ožjih krogih, snuje se v Ljubljani za vse Slovence splošno politično društvo, katero bode imelo poseben fond za odgojevalne namene in po svojej upravi in napravi imelo namen pomagati Slovincem na skrajnih mejah domovine. Videli bomo, s kako požrtvovalnostjo se ga bodo vdeleževali nekateri gospodje na Primorskem!

Napačna misel je, da bode »Narodni dom« le Ljubljani v korist, da ima namreč le lokalni pomen. Ali ni »Matica« društvo za vse Slovence? Ali ni temu društvu polovica dohodkov »Narodnega doma« namenjenih? In če se ima druga polovica porabiti za ustanove slovenskim dijakom, pisateljem in umetnikom, ima li to le lokalni pomen?

»Narodni dom« ni nič drugega, nego velika splošna narodna ustanova, katera ima ob jednem pred enakimi ustanovami to prednost, da bode viden spomenik slovenske zavednosti. O tem pa mislim, da ne more biti dvombe, da mora to poslopje stati le v Ljubljani; kajti ko bi vsi mislili tako, kakor dopisnik od Soče, mogli bi Bovčani, Ribničani in Mozirčani tudi reči, da je tam »Narodni dom« prav tako, ali še bolj potreben nego v Ljubljani.

Zal! da so take misli le pri nas Slovincih močnejše. Čeh stori vse za svojo Prago, Magjar vse za Pešto, Hrvat za Zagreb — le nekaterim Slovincem ni nič do njihovega središča, da si vendar vedo, da le od tod se more zdravo narodno življenje širiti po vsej ostalej domovini. In ali je Ljubljana odrekla svoje pomoči za podvzetja, ki imajo splošno slovensko važnost? Naj gospod dopisnik »Politike« vpraša pri uredništvu »Mira« v Celovci; jaz vas le tega zagotavljam, da bi Korošci tega tako potrebnega lista še dandenes ne imeli, da se ni od tu delovalo za njegovo ustanovljenje. Kedor neče sam ničesar storiti, naj vsaj ne ovira podjetja, za katero so sicer splošno simpatični.

Da »Edinost« začne po 2krat na teden izhajati, to nas tukaj veseli in čestitam vam Tržačanom k znamenitemu napredku. Tu niso besede in baharije ampak fakta! Ako bo »Edinost« vedno tako dober list ko poslednje čase, mislim, da se jej ni treba bati za obstanek. Mi tukaj dobro poznamo, s kakimi težavami imate računati v Trstu, zanj je volitve so to do dobrega pokazale, a vstrajni bodite in ne strašite se onih surovih napadov na društvo »Edinost« v domačem listu, katere je narekovala slepa strast ljudem, ki so uže tukaj poskusili svojo srečo.

Od kar imamo narodno starešinstvo, od tedaj je bela Ljubljana kakor prerajena, vsa društva delajo z veseljem in polagoma se odpravi tukaj marsikatera napaka. Tukaj imamo hvala Bogu tudi izvrstne duševne moči, na čelu so nam možje, katerim ni na srcu le Ljubljana, temuč vsa slovenska domovina.

Dobili smo te dni več gostov iz Aleksandrije in iz Trsta, drugi še dojejo. Dosti je mej njimi judov, a kakor se vidi, sami so bogatini, — ki puščajo denar, katerega je letos silno malo po vsem Kranjskem. Na dejamo se pomoči po dobri letini, katera zdaj vendar boljše kaže, posebno v tistih krajih, kder ni toče bilo.

## Politični pregled.

### Notranje dežele.

*Ministrom Falkenheynu, Pražaku in Conradu* je cesar podelil red železne krone prve vrste, prvemu z vojno dekoracijo tretje vrste tega reda. To je dokaz, da ministerstvo trdno stoji.

Posvetovanja zastran reform v avstrijskih gimnazijah so končana, zdatnih preuredbe ne bo; dobro je to, da se ne bodo smele učne knjige vsako leto menjati i da se utegne nekoliko več ozira jemati na praktično izobražanje.

Na Koroškem bo k malu volitev enega državnega poslanca na mesto umrlega Ottitsch-a. Zjedinjeni Slovenci in nemški konservativci kandidirajo č. g. Cojer-ja, župnika v Wolfsbergu, liberalci pa grofa E. Poche. Prav gorko želimo prvim *sijajno zmago*.

*Novčenje v Bosni* se je v popolnem redu izvršilo, kakor poročajo vladni listi. Da se niso godili upori, to je gotovo dobro znamenje; ali Bosno pridobi Avstrija popolnoma sebi še le tedaj, ko uvede v njej čisto narodno upravo, ter iztira iz nje nemške in madjarske in tiste slovanske uradnike, katere so tja gnale posebne muhe: dolгови, upanje do križev, do višje službe itd. Ako ne bi teh velikih napak bilo, tudi vstaje ne bi tam doli bilo. — Namesti, da bi se bili poslali v Bosno i Hercegovino naj izborniški, deželni jeziki veščiki uradniki, »licitiralo se je mej uradniki a minuendo«, zato je prišla v te dežele največja sodrga, katera ni imela nobene sposobnosti in nobenega rodoljuba razen lastnega žepa. — Upamo, da so se merodajni krogi iz vstaje nekoliko naučili.

### Vnanje dežele.

Na Ruskem so zopet prišli na sled nihilistom in zaprli njih več v prestolnem mestu Petroburgu, mej temi tudi teroristov vodjo, po-

morskega častnika Ostrovskega. Ti nihilisti so delali načrte za tiste dni, v katerih bode carjevo in carično kronanje.

*Nemški cesar Viljem* pride prihodnji mesec v toplice Gostinje ter ostane dalj časa tam, naš cesar ga tam obišče. Tudi Bismarka pričakujejo in tako najdejo naši nemško-nacijonalcí najboljše priliko, da se mu gredo poklanjat za kompliment, s katerim jih je v nemškem državnem zboru počastil.

V angleškem državnem zboru delajo ostrejša zakone za Irsko, da bi zadušili uporni duh na Irskem. Zelo se varajo, kolikor hujše bodo pritiskali na Irce, toliko hujše se jim bodo ti upirali. Na Irskem bi uže zdavnaj bilo potreba vrediti poljedelske razmere, a angleška vlada se je vedno vtikala v vsega sveta zadeve, da ni utegnola doma odpraviti robstva in vrediti socialnih razmer, kakor bi pravično bilo. Zdaj utegne še to uže prepozno biti, ker je vse irsko ljudstvo razjarjeno na Angleže. Fenijani v Ameriki, Angležem smrtni sovražniki, ker ne morejo pozabiti, da so morali njih očetje iz Irskega ubegniti, podpirajo Irce na vso moč, z denarjem in orožjem ter v časnikih in zborih dražijo Amerikance zoper Angleže. Kam to meri, i kaj iz tega vstane, kdo ne bi videl.

*Nastopki egiptovskih zmešnjav* se uže zelo čutijo, najbolj v Egiptu samem, ker premožni Evropci iz njega beže in je ostalo na tisoče delalcev in obrtnikov brez dela in kruha. Tudi slovenska trgovina trpi zaradi tega, vzlasti trgovina z lesom je tako slaba, da v Trst dohajajoči trgovci tožijo, da morajo les v zgubo prodajati, pa še veseli biti, da ga spečajo. — Konferenca za razrešitev egiptovskega vozla se je 23. junija v Carigradu konstituirala, turška vlada pa se neče udati, ampak nasprotuje. Konferenca tega vozla gotovo ne razreši, treba ga bo presekat. Vidi se iz vsega, da Bismark podpira turškega Sultana ter mu daje tajne nasvete, naj prezira Francoze in Angleže ter egiptovsko prašanje sam reši.

Blizu mesta Kairo so Arabi zopet dva Grka umorili. 25. t. m. se je zopet opazovalo v Aleksandriji nevarno gibanje posebno proti Angležem; Evropci so zaradi tega v velikem strahu.

## Domače in razne vesti.

*Njegova visokost cesarjevič Rudolf* je milostljivo blagovolil z dopisom 28. junija sprejeti protektorat nad »delalskim podpornim društvom v Trstu, kar z veseljem naznanjamo vsem udom in drugim slovenskim delalcem in obrtnikom v Trstu.

*Prva seja novega mestnega starešinstva* je bila v ponedeljek popoldne. Novoizvoljeni svetovalci so sešli, na desno: gg. Mompurgo E., Pagan, Pazzo, Pollitzer, Stalitz in Vierthaler, v središče: Benco, Benigher, Cesare, Lunardelli in Turek, na levo: Cambon, Combi, Grablovitz, Peressini, Piccoli, Segre, Venezian, in Wieselberger. Stari župan dr. Bazzoni je sedel na desno krilo levice.

Vladni zastopnik, dvorni svetovalec, g. vitez Rinaldini je zbor pozdravil, prvosedstvo je prevzel starosta Peter Palese. Volili ste se potem dve komisiji, da preiščete volitve, ena za mesto, druga za okolico. V prvo so bili izvoljeni gg. Lunardelli, Monti, Pervanoglu, Tommasini in Righetti, v drugo pa gg. Borghi, Cambon Dompieri, Luzzatto R. in Piccoli. Potem se je seja zaključila. V prihodnji seji, ki ima biti v osmih dneh, poročale boste komisiji o volitvah.

*Državno poslanstvo v nasprotju z deželnim poslanstvom in mestnim svetovalstvom v Trstu.* Mi smo uže na to kazali, da mož, ki je bil izvoljen v tržaško mestno svetovalstvo, h krati pa tudi državni zbor, ne more spolnevati svojih dolžnosti na oboji stran. »Progressova« stranka je to dobro umela, zato je sklenola, da se noben državni poslanec ne sme voliti v mestni zastop. — Časniki onstran »Soče« poročajo, da tržaški deželni zbor, ko se skliče, predloži ta le zakonski načrt:

1. Ni mogoče, da bi mogel državni poslanec spolnevati dolžnosti deželnega poslanca i mestnega svetovalca

2. V državni zbor izvoljeni mestni svetovalci in deželni poslanci zgube svoje deželne mandate, ako se osem dni po volitvi v državni zbor tej izvolitvi ne odpovedo.

3. Ta zakon stopi v moč po prvi prihodnji volitvi.

Ta zakon, kakor čujemo, hoče italijanska stranka, in o tej stvari se popolnoma ujemamo z njo. Ni mogoče, da bi en človek h krati na Dunaji in v Trstu v zboru sedel; to naj posebno zapomni gospod ki si je poleg tega še v delegacije znal vrniti, saj mu ne more biti neznano, da se lahko na tla zvrne, kdor na dveh, ali celo na treh stolih sedi.

**V. Puschi**, zadnjič od progresove stranke v IV. razredu priporočeni in izvoljeni mestni poslanec,



umrl je po prav kratke bolezni. V ponedeljek je mestnemu zboru naznanil, da ne more priti v prvo sejo, ker mu ni dobro, v torek pa je bil že mrtev.

**Za Trst.** V «Presse» beremo to le: Tržačanov prošnje in želje se k malu uslišijo, kolikor so opravljene. Uže več let se je Trst obračal do vlade in državnega zbora, da se ukrene, kar treba, da se obvaruje propad tega emporija. Politične in parlamentarne zadeve pa so ovirale, da se na te prošnje ni dovolj ozirala jemalo, od druge strani pa je vspeh ovirala mlačnost in malomarnost trgovcev, ki so vedno pričakovali pomoči o zgoraj, to je od vlade, sami pa roke križali. Sedanjaj vladi se ne more odrekati priznanja, da ne bi bila o tej stvari energično postopala, i da ni nekoliko uže pripomogla v povzdigo Trsta. Uvedla se je znižana carina za tržaško pomorsko trgovino, kar bo njej posebno ugajalo. A to ni bila edina skrb. Kakor čujemo, uže so dovršeni dogovori z južno železnico glede znižanja vozne in prid tržaške trgovine, in zadevajoče tarife so uže razglašene. Tarife južne železnice so obrnne posebno proti tekmovalju luk na severnem in baltičkem morju, in proti Gothardovej železnici. Dovoljene znižane tarife so jako važne in znašajo pri nekaterih vrstah blaga 33 odstotkov, poprek pa 18 odstotkov. Tudi glede uvedanja novih pomorskih voženj se peča trgovinski minister in dela so uže dospela do tega, da se dotični sklepi utegno razglasiti v malo tednih. Ministru so se predložili razni načrti, o katerih se posvetuje, in eden teh načrtov predlaga nove vožnje avstrijsko-ogerskega Lloydja proti primernej odškodbi. Trst mora tedaj biti zadovoljen s pridobitki, katere je učakal v letu 1882 in z onimi, katerih se dočaka.

**Tržaška razstava.** Po naročilu izvrševalnega odbora za razstavo šla sta državni poslanec Vucetič in načelnik avstrijsko-ogerskega Lloydja, baron Morpurgo, v Pešt vabiti ogerske ministre in državne tajnike na razstavo. Ministri Ordódy, Pauler in grof Szapáry, kakor tudi državni tajniki Hyeronimi, Matlekovits in Tanarky, so zagotovili, da razstavo meseca septembra obiščejo. Vladinim udom, katerih ni bilo v Peštu, in načelnikom obeh hiš državnega zbora, pustila sta svoje karte. — Za časa razstave bo stala vojna kazematna lačija «Tegethoff» v morji prav blizu razstavnih poslopij; obiskovalci bodo tedaj imeli priliko ogledati tudi tega morskega velikan.

**Ustanove Economo.** Rajnki Jan. Economo, grški milijonar v Trstu, napravil je v svojej oporoki ustanove, iz katerih se imajo 9. avgusta vsako leto zdane premije, podpore in dote deliti, in to: 1. rokodelcem, delalcem in dninarjem, ki niso več zmožni za delo; 2. ubožim udovam delalcev, ki imajo otroke; 3. pridnim hčeram iz taci družin. Pisane prošnje se imajo vložiti pri II. oddelku magistratovem do 15. julija.

**Črnogorska kneginja** je došla včeraj v Trst, sprejel jo je namestnik na kolodvoru. Denes pa je odpotovala s parnikom naše mornarice «Andreas Hofers» v Kotor, spremljali so jo g. namestnik in še drugi viši gospodje na parnik, ki je bil ves očičen se zastavlja. Spremljal jo je minister Petrovič, njeni 2 hčeri pa še 8 do 10 drugih oseb. Kneginja je došla iz Francije.

**Begunov iz Egipta** je 23. t. m. Lloydov parnik «Diana» zopet 340 v Trst pripeljal; večidel je bilo ženskih in otrok premožnih hiš. Zadnjo nedeljo sta zopet parnika «Minerva» ni «Ettore» pripeljala mnogo izseljencev, prvi, ki je prišel zjutraj, izkrcal jih je 217, in drugi, ki je dospel opoldne 256. Ker so tržaške gostilnice uže napolnjene in tudi zasobnih stanovanj ni več dobiti, moralo je mnogo begunov odpotovati v notranje dežele. Parnik «Mars», ki je prišel v Trst v torek ob 1. uri popoldne, pripeljal jih je 173, ki so večidel dalje odpotovali.

**Obsodba.** Oni sleparji, o katerih smo poročali zadnjič, da stojé pred porotno sodnijo, bili sote dni obsojeni, in sicer: Gorlero na 6 let teške ječe, po dokončane kazni pa bode izgnan iz avstrijskih dežel; dr. Mezorana na 3 leta teške ječe in izgubo doktorske diplome, Dragonitsch in Piccoli pa sta bila nekrivim spoznana.

**Ščuvanje zoper jude** se tudi po Trstu širi. Videli smo uže mnogo raznovrstnih kolajin, na katerih so natisnene razne psovke zoper jude.

**Vsacemu svoje.** V dopisu s Kranjskega v predzadnji «Ed.» je bilo omenjeno, da je bil šolski nadzornik za sežanski okraj, gosp. Klančnik v svojej domačiji slovensčini sovražen i da je našega pismenega jezika malo vešč. Naš gosp. dopisnik je bil brez dvombe slabo poučen, sicer ne bi tega bil pisal, ker je znan pošteniak. «Mir», ki ga pozna, piše o njem to le: «Ta gospod je doma v Svečah v Rožnej dolini. Koliko slovenski zna, tega ne vemo; to pa vendar ni res, da je bil v svojej domačiji slovensčini sovražen. On je prav tisti šolski nadzornik, katerega tudi gosp. doktor Pošnjak v svojem govoru omenja, ki je bil zavoljo svoje pravičnosti do slovenskega jezika od nadzorništva odstavljen, — prošil je za službo na mestnej šoli v Trstu in zapustil koroško svojo domovino. — Tako «Mir»; mi obžalujemo, da je «Edinost» storila krivico značajnemu možu.

**Iz Trebiča** se nam piše 27. junija. Ker je bila pri nas navadna procesija sv. rešnjega Telesa dne 25. t. m. zbralo se je obilo ljudstva iz bližnjih vasi in se udeležilo prav lepo procesije. Najboljše občute na ljudstvo je napravilo lepo ubrano petje, katero je vodil naš vrli gospod učitelj J. Pertot s pomočjo gospoda Ferluge iz Opčin v lepej bratovski ljubezni. Zatorej jima se izreka vredna pohvala za trud in napredovanje naše mladosti.

**Iz Kopra** se nam piše: Učiteljsku se približuje konec šolskega leta zadnje dni meseca julija. Pismena skušnja zrelosti se prične v torek 4. julija in ustmena 17. Internih abiturjentov ter bodočih mladih učiteljev je 23 in sicer 16 Slovencev, 4 Italijani in 3 Hrvatje. Mimo tega pride še kaci 6 ekster-

nistov. Vseh gojencev je letos v štirih tečajih 80. Število se nekoliko krči, četudi so letos zopet visoke stipendije bile. — V nedeljo 2. julija ima mesto običajno veliko tombolo v korist ubogim in zapuščenim. Če bode vreme ugodno, upati je, da pride velika množica okoličanov in ozirom na napovedane tri «gite di piacere» mnogo Tržačanov; morda, da vidimo kako znano obličje! — Te dni je bila seja okrajnega šolskega sveta; o njej prihodnjič kaj. Do sedaj ste dve učiteljski službi in sicer z slovenskim razpisom rapisani; napredek. — Volitve v tržaške okolici so v tukajšnjih slovanskih krogih vzbudile veselje a vendar le tudi radi IV. okraja žalost. Zavednost!!

**Iz Tomaja** se nam piše: «Sežansko-komensko učiteljsko društvo» bode zborovalo v dan 6. julija t. l. ob 10. uri popoldne v Lokvi. Na dnevnem redu so točke: 1. Prvosednikov pozdrav; 2. pročita se zapisnik minolega zborovanja; 3. o praktičnem zgodovinskem pouku — predava g. Kantè; 4. kako nam je vspešno poučevati petje v narodnej učilnici — govori g. Pelicon; 5. o šolskih boleznih — g. Hrovatin; 6. razni nasveti. Ujjudno vabi č. g. članove, da se v obilnem številu snidó k imenovanemu zanimljivemu shodu

«sežan. kome. učitelj. društvo».

**Goriški deželni zbor** je imel 21. junija tretjo sejo. Ko se je zapisnik potrdil, naznanil je deželni glavar, da na večer pride v Gorico nj. ces. visokost, nadvojvoda Albreht in predlagal, naj se mu deželni zbor pokloni po deputaciji štirih udov. Ta predlog je bil soglasno sprejet. Ko se mnogo prošenj izroči dotičnim odsekom, prebere deželni glavar dr. Tonklijev predlog, ki se tako le glasi:

**Postava.** veljavna za pokneženo grofijo Goriško in Gradišansko, po kateri se spreminita §. 4 in 13, volilne postave za deželni zbor. Po predlogu deželnega zbora poknežene moje grofije Goriške in Gradišanske ukazujem tako:

**Člen I.** — §. 4. in 13. volilne postave za deželni zbor poknežene grofije Goriške in Gradišanske od 26. februarja 1861 oziroma dež. postave od 26. januarja 1867 št. 6 (dež. zak. za Primorsko) devata se, kar se tiče njunega dosedanjega zloga, ob veljavo, in se imata odselej glasiliti tako le:

§. 4. Vsako mesto, vsak trg in zavoljo obrtnosti imenitni kraj imenovani v volilnih okrajih v prejšnjem §. 3. pod črko a navedenih je tudi ob enem volišče, v volilnih okrajih, ki obsegajo dva ali več mest, trgov in krajev zavoljo obrtnosti imenitnih, je glavno volišče dotičnega volilnega okraja tisti kraj, kateri je v prejšnjem §. 3. pod črko a pri odločbi vsakega volilnega okraja prvi imenovan.

§. 13. V §. 3. črka a naštetih mestih, trgoviščih in krajih zavoljo obrtnosti imenitnih volijo poslance na ravnost (po neposredni volitvi) vsi tisti občinarji katerih ne izkupa od volilne pravice dež. postava od 13. januarja 1869 (št. 5 dež. zakonika za Primorsko) in katerim je po posebnem občinskem stanovilu (Statutu) ali po občinski postavi od 7. aprila 1864 dana oblast, voliti občinske zastopnike omenjenih, kakor poseben volilni okraj razglašeni mest, trgovišč in obrtnih krajev, če so oni iz prve ali druge volilne skupščine, ali pa če v tretji skupščini plačujejo vsaj pet goldinarjev neposrednjega davka:

**Člen II.** Ta postava stopi v moč s prvo prihodnjo volitvijo za deželni zbor.

**Člen III.** Ministru notranjega je naročena izvršba te postave.

Zakon o razdelitvi občinskih zemljišč Gorjanske i Nadrožce se je sprejel; kmetijski družbi se je dovolilo 200 gld. za skupno razstavo kmetijskih pridelkov; delitev občinskih zemljišč nekoliko delov rifeberške občine se je sprejela, potrdilo mnogo računov za leto 1881 in sprejelo proračunov za leto 1883.

Naposled prebere poslanec g. Faganel svojo in tovaršev interpelacijo, glede poprave državne ceste pri Šenpasu, katero poškoduje hudournik Ozeljanšček in dela silno škode posestnikom ter stavi do visoke vlade to le prašanje: Ali misli visoka vlada za to poskrbeti, da se državna cesta pri Šenpasu kolikor mogoče hitro in tako predela, da se ne bo več bati poškočevanja po hudourniku Ozeljanščeku cesti in zemljiščem okoli nje.

**Nadvojvoda Albreht** je bil predzadnjo sredo tudi v Gorici jako sijajno sprejet. Poklonila se mu je deputacija deželnega zbora. Veterani so mu napravili bakljado, golba je igrala cesarsko himno pred njegovim stanovanjem. Nadvojvoda sam, ki je veteranskemu društvu častni načelnik, ogledal je veterane i več njih nagovoril, poklical je k sebi tudi načelnika Catinellija ter se mu zahvalil za ovacijo. — Zadnji teden je bil tudi v Bolci prav slovesno sprejet; veterane je posebno pohvalil ter tudi g. županu izrekel priznanje za patrijotično vedenje občinarjev. Odlikovanemu veteranu Skočirju je podaril pet cekinov in trem drugim po dva in en cekin. — 24. t. m. pa je prišel v Skofjo Loko skoz poljansko dolino, kder ga je slovesno sprejela velika množica, ki je bila na somnji. Župan, g. Mohar, se je s primernim nagovorom poklonil slavnemu vojskovođji, ki se je prav ljubeznivo z ljudstvom razgovarjal.

**M. Favetti**, goriškega mestnega sveta tajnik, upravičuje se v «Triester Tagblatt-u», da on ni kriv krize v mestnem svetovlstvu, in trdi, da so glasovi o njej zelo pretirani. — Da bi se Favetti kedaj umival v nemških listih, tega ne bi bil verjel nobeden, kdor pozna minolost tega moža. Tempora mutantur.

**Gosp. Anton Laharner**, Slovenec z Goriškega, napravil je na dunajskem vseučilišču profsorski izpit iz francoščine i nemščine z slovenskim in italijanskim učnim jezikom.

**Za novomašnike** so bili 24. t. m. v Gorici posvečeni četrtoletniki č. gg. Janez Murovec, Peter Božič, oha goriške škofije, in Nikolaj Sparožič, krške škofije. Novo mašo so peli vsi trije uže zadnjo ne-

deljo: Murovec v Melciu, Božič v Batah, in Sparožič v goriške semeniške kapeli.

**Ajdovski župan g. Godina** je dobil diplom častnega uda od družega primorskega veteranskega društva.

**Na vinarскеj šoli na Slapu** je razpisana služba pristava z letno plačo 800 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje najse do konca tega meseca pošljejo kranjskemu deželnemu odboru. Službovanje se prične 1. oktobra.

**Za «Narodni dom»**, kakor poroča «Slov. Naroda», začeli ste v Ljubljani nabirati prostovoljnih darov gospi Grassellijevi in Murnikova in takoj prvi dan nabrali nad 500 gld. Lep vzgled domoljubja!

**Gosp. dr. Valenta** je 28. t. m. praznoval petindvajsetletnico svojega delovanja kakor profesor na ljubljanskej porodnišnici. Mestni svet mu je pri tej priliki za njegove zasluge podelil častno meščanstvo.

**Gosp. Simona Gregorčiča**, slavnega našega pesnika, imenovalo je društvo «Slovenija» na Dunaju častnim svojim udom.

**Gosp. Šolarja**, deželnega šolskega nadzornika v Zadru, zadela je kaplja. Da bi Bog k malu zdravje povrnil vrlému našemu rojaku!

**Gosp. Josipa Nollu**, slavnoznani nas operni pevec, pel bo letošnjo sezono v Milanu.

**Slovensčina pred sodnijami.** Graška višja deželna sodnija je uničila odloki idrijske in pliberške okrajne sodnje, s katerima ste se dve slovenski ulogi odbili ter zaukazala, da sodniji morate rešiti tožbi po zakonu.

**Tiskovna sodba.** Urednika «Südsteirische Post» gosp. Leona je ljubljanski odvetnik dr. Suppan pri celjskej sodniji tožil zaradi razžaljenja česti, če tudi je urednik iz proste volje preklical iz Ljubljane mu poslano natočevanje ter obečal dr. Suppanu vsako mogoče zadoščenje. Suppan je ostal trd i neizprosljiv ter zahteval obtožbo. Obsodba je trda, glasi se na tri mesece zapore in 150 gld. izgube na kaveji. Zagovornik dr. Moše je prijavil pritožbo ničevosti in priziv proti omenjenej kazni. Pri obravnavi zbrano občinstvo, nemčurska smetljaka, pritrjujeva je kričala, ko se je naznanila obsodba. Tako počenjanje pač najboljšje priča, kako sprideni i nesramni so naši nasprotniki.

**Štiriletnica iznajbe tiska** se je 24. in 25. junija o priliki godu Janeza Gutenberg-a na Dunaji prav slovesno obhajala.

**Davorin Jenko.** «Balkan Presse», ki je začela izhajati v večji obliki, ter donášati ves nemški tekst tudi v srbskem jeziku, jako hvali našega v Belgradu živečega skladatelja Davorina Jenko, ker je še le on v pravem duhu vglasbil srbske pesni i najlepše melodije podal srbskemu narodu. «Što čutiš» je navduševala junake, ko so se bili za samostojnost srbske dežele. Najboljše njegovo delo pa je opereta «Vedežvalka», katera se je na občno zahtevanje štirikrat zaporedoma v Belgradu pela. Skladatelja je pohvalila tudi kraljica Natalija, ki je sama v glasbi temeljito izobražena.

**Popravek.** Stari mežnar Rojanski, Matija Pertot, nas prosi, naj objavimo, da on ni delal za Cesareja, da ga je sram, da se o njem to misli. Veseli nas, da mož imenuje sramotno delo ono volitev, zato tudi radi izjavljamo, da smo mislili njegovega sina, ki tudi mežnari in je ob enem tudi čevljar, «kapovila» in še kaj družega; on je nekda volilec mej farovžem in šolo premenjaval glasovnice. Veseli nas tudi to, da je oče sam rekel, da noče biti odgovoren za dejanja takega sina, ker denes je uže tako, da mladi ljudje nočejo slušati dobrega sveta starih poštenihi mož. Oče sam obsoja sina in to je pravična, pa najhujša sodba.

Županstvo iz Dutovljah pa nam piše: V poslednji 25. šte. cenjenega Vašega lista «Edinost» je na tretjej strani mej «lomačimi stvarmi» v članku pod zaglavjem «episode pred volitvami» mej drugim tudi čitati, da je neki slovenski izmeček *Gustinič doma iz Dutovljah*, čemur je prisiljen podpisano županstvo javno oporekati, kajti takšen nesrečen irredentarsk osat ne kali ter ne poganja brstja v dutovljskej čisto slovenskej občini, ampak je doma menda sicer na Krasu, a bliže Trsta.

Županstvo v Dutovljah.

**Procesija sv. Rešnjega telesa.** Zaukazal je to procesijo papež Urban IV. v letu 1234 s posebno bulo za vse krščanstvo; a talajne vojna so bile krive, da se ni povsol uvela. Ko so nastopili mirnej časi, uvedla je Elizabeta, vojvoda Albrehta I. soproga, to procesijo v Avstriji, in sicer najprej v samostanu v Klosterneuburgu. Slovesno procesijo sv. Rešnjega telesa je uvela na Dunaji vojvoda Rudolf IV. v letu 1263. Od leta 1623 se tukaj vsako leto zelo slovesno obhaja ter je v sprovodu vselej vladar sam, ali njegov namestnik.

**Naseljevanje v Bosni.** Kakor poroča «Linzer Zeitung», gre vsak dan več družin Nemcev iz Hanovra, in iz dežel ob Reni v Bosno. Tukaj so v najplodovitejših krajih nakupili zemlje oral po 10 goldinarjev, ali kder je uže obdelana, po 30 gold. Tudi iz Ruskega pobegli judje se baje pogajajo z vlado na Dunaji, da bi jim dovolila naselitev v Bosni. No, ti tuji pač ne prinese deželni sreče, in po časi utegnejo celo domačine izpodrinoti.

**Mesto Szegedin** na Ogrskem, katero je pred 3 leti velika povodenj porušila, naglo se zopet vzdiga iz razsipa. Stavi se mnogo velikih in krasnih hiš in palač. Delalcev mrgoli tam iz vseh krajev Evrope, vzlasti iz Italije. Cesar sam daruje vsako leto veliko svoto, ubožnišim prebivalcem v podporo.

**Število konj** na vsej zemlji se ceni na 58 milijonov. Spada jih na Avstro-ogersko 3,486,000, na Francosko 3,000,000, na Rusko 21,470,000, na Nemško 3,352,000, na Angleško 2,250,000, na Turško 1,000,000,



na ameriške zedinjene države 9.540.000, na argentinsko republiko 4.000.000, na Kanado 2.625.000, na Urugvaj 1.600.000, in na druge dežele in države okoli 6.000.000.

**Nagrada za zgodovinsko delo o Aleksandru II.** Najbogatejši človek na Ruskem, knez Jusupov, določil je 6000 rubljev za najbolje zgodovinsko delo o carju Aleksandru II. Ta vsota je vložena v državno banko ter ima z obresti vred leta 1890 pripasti pisatelju najboljšega dela. Razsodbo izreče carska akademija znanosti. Za nagrado smejo prositi samo ruski podaniki.

**Pravilica o štirih muhah.** Bile so enkrat štiri muhe in te so bile lačne. Letajo torej po svetu in prva teh muh sede na lepo klobaso, a da se le naj, uže jo začne ščipati, čeva se je unamejo in hitro pogine, ker klobasa je bila ponarejena s strupenim anilinom. Druga muha sede na vrečo moke, a tudi ona ostane mrtva, ker v moki je bil apnenec, kateri jej je začel vreti v želodcu. Tretja zleti na kozico v kateri je bilo mleko, a precej jo prime kolika in jo umori, ker v mleku je bilo apno. Četrta muha, to opazivši, misli si: umreti je tako in tako treba, mar zletim naravnost na oni otrovani papir, katerega nam nastavlja naš sovražnik, ljudje; — res zleti na tak papir, na katerem je bila naslikana mrtvaška glava pod njo pa debelo tiskano »strup«; a četrta muha srka in pije in je bila dobre volje ter je potem še dolgo živela — ker tudi oni strupeni list »mrt muha« imenovan, bil je ponarejen! To je sicer pravilica — a žalibože slika resnice.

**Vrtinci.** Iz severnih ameriških držav dohajajo poročila o grozovitih vrtincih, ki rušijo vasi in mesta. V mestu Grinnel je tak vrtinec razsul 150 hiš in mnogo ljudi pod razvaline pokopal.

## Gospodarske in trgovinske stvari.

**Potreba ene banke v Trstu v podporo trgovcev v južno slovanskih deželah.**

Dandenes ni mogoče še misliti ne na zdravo in dobro kupčijo, ako ni preskrbeno tudi za lažje, in hitreje noveno preskrbovanje, ker novce je krv, ki daje življenje vsej trgovini, in kolikor lažje se pretaka ta krv, toliko boljše in večje je delovanje na trgovskem polju. Recimo zdaj: naši trgovci z lesom, s pridelki, naši mali obrtniki na Gorenjskem, trgovci vsakovrstni v slovenskih, hrvatskih in srbskih deželah, vsi ti potrebujejo ali za nakup blaga, za kako dobro špekulacijo denarja, pa ga v notranjih deželah ne dobe, ker tam sploh manjka denarja, posebno pa mobilnega denarja, ker hranilnice so namenjene le več posestvu, a ne trgovstvu. Zopet so drugi trgovci na deželi, ki imajo plačila ali terjatve v Trstu, tudi tem je težko plačevati in izterjati, posebno, ako so v Bosni, Srbiji in v takih deželah, kjer delajo preglavico različna valuta, različni plačevalni običaji in druge ovire. Naposled ni v Trstu nobene prave banke, ki bi bila v toliko dotiki s slovanskim trgovskim svetom, da bi tržaškim trgovcem dajala popolnoma zanesljive informacije o trgovcih v notranjih slovanskih deželah in zopet notranjim trgovcem o tržaških firmah.

Vse te pomanjkljivosti živo čuti vsak trgovec v notranjih deželah, da tudi vsak tak tržaški trgovec, kateri dela s trgovci na slovanskem jugu. Menimo torej, da iz srca govorimo tržaškim trgovcem, ako izrekamo, da je v Trstu silno potrebna kreditna banka za trgovce in obrtnike potrebe slovanskega sveta, ki s Trstom mnogo dela in pri vsem tem tukaj še nima nobenega pravega pripoznanja. Važnost Trsta za južne Slovence in zopet južnih Slovanov za Trst pa je toliko, da moramo skoraj priti do sklepa, da je odvisna prihodnost Trsta skoraj največ od trgovine z deželan, kjer prebivajo južni Slovani. V teh deželah ima Trst še prav veliko polje za svojo trgovino in morajo toraj tržaški trgovci vedno bolj obratiti svojo pozornost južno-slovanskemu svetu.

Naravno je torej, da bi dobro organizirana slovanska banka v Trstu delala dobre posle in neizmerno koristila trgovcem v slovenskih, hrvatskih in srbskih deželah.

Poglejmo si stvar od bliže: trgovec z lesom, kateri je vse polno tukaj v Trstu, proda svoje blago, pa ne dobi precej denarja, ampak menjico, katere navadno ne more lahko oddati, ako precej potrebuje denarja za novo kupčijo. Pri domačiji banki, kjer je poznan, pa lahko proda menjico za majhnim odbitkom ter ima precej denar za nadaljno kupčijo, in ker denar dela denar, zato je to velike važnosti, ker pomnožuje kupčijski kapital in torej dobičke. Ako pa potrebuje denarja tudi več nego ima terjati na menjice, tudi to lanko dobi in sicer z menjicno zavezo še enega ali dveh drugih dobrih trgovcev, po okoliščinah.

Zopet drugi trgovec ima plačilo v Trstu; ako je tak trgovec v kreditni zvezi z banko, ni treba, da pošilja denar, ampak zadostuje nakaznica na banko; prav tako si lahko pomaga z nakaznico, ako ima terjatev v Trstu in ker bi morala imeti taka banka zveze z vsemi bankami na slovanskem jugu, zato bi s pomočjo teh odpravljala hitro in točno večino denarnega prometa mej Trstom in temi dežalami, kateri promet je dosedaj silno drag, posebno gledé Srbije in Bosne, kder so rimese ali denarne pošiljke silno obtežene s provizijami in drugimi troški, ker tam plačujejo še vedno s stari cikin in sploh niso tam še dobro urejene mejnarodne kreditne razmere.

Pa ne le trgovci, temuč tudi dobri posestniki včasih potrebujejo par sto goldinarjev za manj časa, da ni treba hoditi jim v hranilnico in dajati intabulacije; tudi takim posestnikom bi morala banka proti varnim menjicam izposojevati potrebne svote. Posestniki sami vedó, kake težave imajo včasih za par sto

goldinarjev in ako jih dobé na posodo, koliko jih to stane sitnosti, časa in stroškov.

Koliko večjo in boljše trgovino, koliko novih domaćih započetij bi lahko zaplodila taka banka in koliko bi lahko tudi koristila posestnikom samim in dobrim gospodarjem, ki denar rabijo za množenje pridelka in tudi zaradi tega, da čakajo s prodajo do ugodnega časa.

(Dalje prihodnjič.)

**Promembe v gospodarstvu.** Pravosodnje ministerstvo je zaukazalo, naj se sestavijo hipotekarna bremena na posestva. Podatki iz dobe 1879 do 1880 so uže pri ministerstvu ter so zelo zanimivi. V omenjeni dobi se je glede posestva v vsej Cislitaviji zgodilo 266.737 promemb v posestvu, v skupnej vrednosti 401.260.084 gld. Mej temi promembami jih je bilo 154.340 vsled pogodeb, 40.037 vsled podedovanja in 12.360 vsled posilnih dražb. Vrednost po dražbi prodanih posestev znaša 36.680.140 gld. Ker so posestvene promembe vsled posilnih dražb najzanimivejše, naj jih tukaj navedemo po posameznih deželah. Takih dražb je bilo: na spodnjem Avstrijskem 2.358 v vrednosti 10.354.602 gld.; na zgornjem Avstrijskem 357 v vrednosti 1.659.294 gld.; na Češkem 3.547 vrednosti 12.133.472 gld.; na Moravskem 2.178 vrednosti 3.858.929 gld.; v Slezijski 355, vrednosti 1.083.569 gld.; na Stajerskem 964, vrednosti 2.810.039 gld.; na Tirolskem in Predaljskem 1.506, vrednosti 1.353.653 gld.; na Solnograškem 385, vrednosti 628.250 gld.; na Koroškem 186, vrednosti 526.676 gld.; na Kranjskem 425, vrednosti 578.435 gld.; v Trstu z okolico in Istri (in Goriškim? Uredn) 103 vrednosti 426.103 gld.; v Galiciji 162, vrednosti 817.855 gld. in v Bukovini 33, vrednosti 449.323 gld. Po posestnih vrstah se dele dražbe: deželne table v vseh deželah 34, vrednosti 1.452.512 gld.; rudniki 17, vrednosti 600.088 gld.; mestna posestva 1.062, vrednosti 12.651.484 gld. in kmetijska posestva 11.238, vrednosti 22.415.608 gld.11

V tej dobi so se dala nova posojila na 123.871 posestev, mej temi na 115.382 kmetijskih z 134.403.338 gld. na druga pa z 76.518.000 gld. Skupna bremena na posestva v omenjeni dobi znašajo 258.096.006 gld. Te se delé: na posestva deželne table 34.537.910 gld. na rudnike 4.800.109 gld. na kmetijska posestva 169.782.533 gld. (11) na mestna posestva 48.975.454 gld. Da imamo pa jasno podobo o celoti, moramo v poštev jemati razdolženja. Ta znašajo skupaj v omenjeni dobi 228.034.999 gld. Ako tedaj primerimo zadolženja in razdolženja, tedaj se vidi, da se je *ves dolg na posestva v enem letu za več nego 30 milijonov povišal!* To je strašna prikazen; za Boga svetega, kam pridejo kmetije, ako to tako dalje pojde!

**Zakon o davku na petrolije stopi v moč 1. septembra t. l.**

**Carine** se je vplačalo v Avstriji v prvih treh mesecih letošnjega leta 13.813.120 gld. proti 8.281.410 gld. lanskega leta, tedaj letos za 5.531.710 gld. več. To je znamenje, da se narodno gospodarstvo veselo razvija.

**Avstrijske poštne hranilnice.** Zakon o poštah hranilnicah, ki se je razglasil 1. t. m. zelo bo vplival na varčnost mej ljudstvom. Potreba poštah hranilnic je tako splošno priznana, da se je ta zakon sklenol brez posebnih težav ter so mu pritrdile vse stranke; vendar ima sedanji trgovinski minister to zaslugo, da ga je posebno skrbno izdelal. Zdj gre za to, da se poštne hranilnice tako vredé, da bodo ustrezale namenu, to je zbirale male prihranjene krajcarje, da se jih toliko ustanovi, kolikor jih bo potreba i da se ljudstvu dajo vse mogoče olajšave.

**Pogozdovanje Krasa.** Od lanske jeseni do letošnje spomladi se je nasadilo na Krasu 901.200 drevesec, v sežanskem okraju 760.500, v koprskem 129.000, v gradiškem 11.700. Poleg tega se je dalo iz c. k. drevesnic tolimskemu in pazinskemu gozdnemu okraju 281.600, i zasobnikom 334.000 drevesec. V Pazinu in Tolminu ste se ustanovile novi gozdni, in Podgradom sadjarska šola.

**Pogozdovanje na Kranjskem.** To spomlad in lanko jesen je kmetijsko ministerstvo pogozdilo nekoliko sveta na Krasu v občinah Postojna, sv. Peter, Slavina, Famlje in Vipava i nekoliko poprejšnjih nasadeb pomnožilo tako, da zdaj znašajo nasadbe 180 hektarov. V ta namen se je porabilo 350.790 sadik ter je okoli 3000 gld. stroškov. Nasajena drevesa, razen jesenov, katerim je meseca maja mraz škodoval, dobro odganjajo. Mladike so se vzele iz nasetve pod Rožnikom pri Ljubljani, iz katere se je jeseni in to spomlad porabilo 1.608.980 gozdnih in 18.830 sadnih sadik, skupaj 1.627.815 drevesec. Razen tega se je pogozdovanje in nasajanja na Krasu pospeševalo tudi s tem, da so se delile podpore v denarji. Po sadikah se je sploh zelo popraševalo. — To je vse lepo, da bi se le gozdi tu pa tam tako grozno ne pokončavali.

**Bolezen mej raki.** Sliši se mnogo o boleznih rakov na Kranjskem; bojazen je velika, da ti nazadnji popolnoma izumró in da Kranjskeje otide s tem lep zasluzek. V sedanji naprednejši dobi je res slabo za nazadnjake, a krški raki so bili tako priljubljeni po vsem svetu, da bi jih bilo velika škoda, da, celo Napoleon I. jih je tako čislal, da so mu posebni kurirji krške rake v tabor nosili, če tudi ta mogotec trebuha ni pasel in bil zadovoljn z navadno južino. Zatorej pa je želeli, da se zajezi bolezen te dobre živalice, katero je profesor Erjavac tako klasično popisal, kar pa bo prav težko, kakor nas skušnjava uči. Pred 25. leti je bilo na Furlanskem toliko rakov, da je bil običaj, da je v nedeljo vsak Furlan jedel rake in potem v juho, ki je ostala, nalil vina, katere pijača je bila »haut-gout« Furlanom. — A zdaj ne poznajo po vsem Furlanskem več živalice, katero imenujejo Furlani »zambars«. 20 let ni jedel te poprej poleg polente narodne jedade, ker v nobeni vodi ni več rakov. — Pravili so mi, da so jim raki izumrli v dveh ali treh letih, in sicer, od kar so začeli trto

žvepljati. Je li tega krivo žveplo, ki se morda poleže se slano na travo, po kateri se pasejo raki, ali kaj drugega, tega ne moremo mi soditi, le toliko vemo, da so nekateri gospodje na Furlanskem poskusili mlade rake metati v vodo, da bi se zopet zaplodili, pa do denes se še ni pokazal noben uspeh. — Nikder pa pisec teh vrst ni videl še lepših rakov, nego v Bosni, posebno v Bihaču, kder so še večji, nego krški in tudi prav dobri; tam niso to proletje še prav nič znali o boleznih, ker rakov imajo v obilici. — Morda so šli vsi raki v Bosno, ker se jim je na Kranjskem preslabo godilo zaradi prevelikega preganjanja. Za rake in židove je zdaj dobro podnebje v Bosni.

**Na Ruskem** se je odprla železnica *Tiflis-Baku*, ki ima velik pomen za svetovno trgovino, ker veže hvalinsko s črnim morjem in tedaj posreduje trgovino mej Evropo, srednjo Azijo in Perzijo. Uže v starodavnih časih je bila tu trgovinska pot mej Azijo in Evropo in vse kaže, da bo v malo desetletjih zopet.

**Dile iz slame** so začeli delati v Ameriki Slama se po hidravličnem načinu stlači in dile iz nje so jako lepe in trpežne; lahko se oblaajo in žebli prav trdno v njih drže; delajo se iz njih lepe parkete in vse druge reči, kakor iz najboljših lesenih dil; imajo tudi to dobro lastnost, da ne pokajo ter se ne krivijo in vežijo ali lupijo; črv se jih ne prime in tudi ne gnjujejo, močnejše pa so veliko od navadnih dil. Če se ta znajdba potrdi in delo ne bo drago, gotovo bo dobro vplivala na gospodarstvo.

**Z Reke** se nam piše: Ogrska vlada dela za Reko vse, kar le more, da bi le to mesto povzdignola na visočino Trsta. Zdj je ministerstvo zopet znižalo vozino za petrolje z Reke v Pešto, tako sicer, da bode Trst težko več mogel konkurirati v Ogrske dežele. Lanko leto so sem došle prve direktne ladje s petroljem, a letos je uže te dni došla ena večja ladja s petroljem iz Amerike in pričakuje se to jesen kakih 10—12 ladij. Vse to se je vzele Trstu. Tukajšnja firma Steinacher & Comp. (filiala peštanske kreditne banke) dela uže zdaj konkurenco vsem tržaškim komisijonarjem, a zdaj je tudi ogrska deželna banka tukaj osnovala filialo; ta banka bode uvaževala vsakovrstno blago in razprodajala v notranje dežele, ona bode tudi izvaževala žito in sploh pridelke. Ob enem pa je tukaj napravila tovarno za ljupljenje in brilaranje riža. Nastale so tudi druge tovarne za škrob (širko), strojnice itd. S kratka, tukaj delajo na vse mogoče načine in se niti ne strašijo velikih ovir, katere imajo v začetku; vlada subvencionira, da je črna. — Brodarsko društvo »Adria« v Reki je sklenolo, da opre novo linijo z Reke v Anverso, tedi to linijo subvencionira ogrska vlada.

**Sisek 28. junija.** (I. R.) Letos je bila kupčija s koruzo pod sredino, ker dobrega blaga je primanjkovalo in naročeb tudi ni bilo v tako zdatnej meri. Še predzadnji teden je šlo precej koruze, a en teden sem nastala je velika tišina in začela je mrtva sezona. Blaga je tukaj malo, donaja ga tudi prav malo, ker lanska letina ni bila dobra, zaradi tega so cene celo malo poskočile. Pšenica stane v magazinu ali na ladji gld. 12.10 do gld. 12.30, koruza gld. 8.15 do gld. 8/2, oves dobro čistčen gld. 7.30 do gld. 7.40. — Vreme lepo, ugodno, letina še precej dobro kaže.

### Tržno poročilo.

Kupčija je sploh neznamenita; na špekulacijo ni zupanja, notranje dežele pa letos tudi manj rabijo, nego druga leta; siliš se na deželi v obče le toženje, da ni zasluzka in torej tudi denarja ne. Žitna kupčija je jenjala zaradi carine; izvoz pridelkov pa je tudi popolnoma ponehal iz raznih uzrokov, o katerih bomo še le govorili. S kratka, Trst se nahaja v neke prelazne dobi in take dobe so navadno slabe, včasih celo nevarne. — Trst se mora pripravljati na zdatno konkurenco, k sreči da je zdaj na krmilu ministerstvo, ki vendar dela na to, da Trst sposobi za konkurenco po nižjih vozniinah, po vpeljanju novih pomorskih vozniht, po diferencialnej carini itd. Vse to utegne koristiti, a Trst mora dobiti v mnogih zadevah drug obraz; Tržačani sami morajo tudi delati vstrajno, pa pametno v ta namen.

**Kava.** — Nekoliko prašanja je za notranje dežele, za špekulacijo pa čisto nič; cene so uže več časa nespremenjene, a lastniki bi celó radi še precej popustili, le da bi bilo kaj dobrih kupcev. Da so cene slabe, tega je kriva tudi mnogo okoliščina, da je v Evropi letos silno dosti kave založene; mej tem koje imela vsa Evropa 1. junija 1881 metr. centov 2.500.000 različne kave, bilo je letos 1. junija 3.200.000, torej letos za 700.000 metr. centov več, nego lani in za skoro 1 milijon centov več, nego leta 1880. V tržaških zalogah je letos 1. junija bilo metr. centov 108.000, a lanko leto 1. junija je bilo v Trstu le 90.000 metr. centov različne kave. Ako se pomisli, da je v notranjih deželah še vse polno kave nakopičene zaradi povišane carine, pridemo do sklepa, da cene kave ostanejo še dolgo nizke in da nikakor ne poskočijo delj časa. Rio velja gld. 38 do 64., Santos gld. 50 do 68., Java gld. 70 do 84., Portorico gld. 81 do 93., St. Domingo gld. 60 do 67., Moka gld. 132 do 135., Malabar gld. 68 do 80., Ceylon plant gld. 84 do 134.

**Sladkor.** — Iz Prage in iz Nemškega dohajajo poročila, da je v tem blagu velika mlahovost, katero stališče pa utegne osobito v Pragi v kratkem zopet na boljše obrniti se. — Sladkor v štokih stane gld. 36 1/2, do gld. 38 1/2, v kosih, Pilé gld. 33 do gld. 34, za jesen so cene nad gld. 4.—, niže, nego so dosedaj.

**Olje** — je nekoliko boljše obračtano, vendar pa kupčija še ni nič posebno živahna. — Namizno velja gld. 50 do gld. 63.—, jedilno gld. 40 do gld. 45.—, bombažno gld. 32 do gld. 36 1/2.

**Sadje.** — Zadnje dni je bilo prodanih več partij raznega grozdja, po še precej visokih cenah. Rozine Sultan gld. 36 do gld. 44.—, cvebe gld. 19 do



gld. 31.—, opaša gld. 18 do gld. 22.—, fige v venci  
gld. 16.—, v sodih gld. 11.—, rožiči gld. 6 do gld. 7 1/2,  
mandlji gld. 80 do gld. 85.—, limoni, pomeranče  
gld. 4 do gld. 7 1/2.

**Riž.** — Kupčija je skoro popolnoma ponehala  
zaradi previsoke carine, zaradi tega so cene padle in  
še padejo. — Riž italijanski gld. 13 do gld. 20 1/2,  
Rangoon I. gld. 11 do gld. 12 1/2.

**Petrolje.** — Cene tega blaga so zopet prav trdne  
postale in malo poskočile, ker je zdaj vse blago v  
trdnih in močnih rokah. — Danes stane petrolje  
gld. 9.50 v sodih, gld. 12 1/2 v zabojih.

**Mast in špeh.** — Slaba kupčija; cene šibke. —  
Ogrska mast s certifi katom gld. 79.—, Wilcox gld.  
75.— špeh ogrski gld. 76.—, loj gld. 43 do gld. 45.—

**Domači pridelki.** — Fižol brez spremembe, cene  
se drže še precej trdno. — Čoksi gld. 13.—, bobinec  
gld. 12 1/2 do gld. 13.—, zeleni gld. 11.—, rudeči gld.  
11 1/2 do gld. 12.—, bel gld. 10.—, rumeni gld. 9.—,  
mešani gld. 7 1/2 do gld. 9.— Maslo gld. 76 do gld.  
102.— Česplje gld. 12 do gld. 13.—, Korun novi gld.  
5 do gld. 6 1/2.

**Žito.** — Kupčija neznatna, cene padajo. Za večje  
partije doseže denes kupec velike olajšave, posebno  
za koruzo. — Pšenica ruska gld. 11 do gld. 11 1/2,  
koruza gld. 7 1/2 do gld. 8 1/2.—, reč gld. 8.—, oves  
gld. 7 1/2 do gld. 8.

**Moka.** — Cene še precej trdne. Cene ogrske  
moke N.º 0 gld. 23.70, 1 gld. 23, 2 gld. 22.50,  
3 gld. 22.—, 4 gld. 21.—, 5 gld. 20 1/2, 6 gld. 19 1/2,  
7 gld. 18 1/2, 8 gld. 18.—, 8 1/2 gld. 16 1/2, 8 3/4 gld. 13 1/2,  
9 gld. 11.—, otrobi debeli gld. 5.—, drobni gld. 4 1/2.

**Les.** — Ta kupčija je zdaj dobila hud udarec po  
homatijah v Aleksandriji, kjer še vedno močno vre.  
A nadejati se je, da bodo velelasti stvari tam v  
teku enega meseca sopet popolnoma uredile in da  
bode potem lesna trgovina z Aleksandrijo toliko ži-  
vahnejša. — Iz Francoske pa dohajajo poročila, da  
tam kaže vinska letina izvanredno dobro, vsled česar  
bode Francozje velike množine dog. potrebovali,  
kar sopet pride v korist naši lesni trgovini. Proda-  
jal se je les: Koroške colarice gld. 88 do gld. 90.—,  
Štajerske in kranjske gld. 65 do gld. 69.—, uso Afri-  
ka gld. 50 do gld. 55.—, škurete koroške gld. 66 do  
gld. 68, štajerske in kranjske gld. 39 do gld. 42.—,  
trami gld. 10.80 a. gld. 11.40, bordonali gld. 14.75  
do gld. 16.50, tavolete bukovne gld. 33 do gld. 33.—,  
moraloni gld. 55 do gld. 57.—, doge hrastove gld.  
18 1/2 do gld. 19 1/2.

**Seno in slama.** — Seno plačuje se nekoliko bo-  
lje, po gld. 1.40 do gld. 1.70 cent. slama gld. 1.20,  
škopa gld. 1.60.

### Borsno poročilo.

Zmešnjave v Egiptu so močno uplivalo ne vse  
evropske borse posebno pa na Pariško in Londonsko,  
dunajska in tržaška ste bili uže bolj pripravljeni, ni  
jima torej prišla stvar tako nenadoma in sploh je  
treba poudarjati, da avstrijski denarni zavodi in ka-  
pitalisti niso močno engazirani v Egiptu, kakor so  
to angleški in francoski; a k ljubni temu in pri vsej  
nadi za dobro letino v Avstriji, kar tudi upliva na vred-  
nost državnih vrednostnih listin, k ljubni tudi ugodnem  
stanju državnega kredita; padli so razni avstrijski  
državni in privatni papirji prav zdatno, posebno pa  
kreditne akcije od gld. 324 do gld. 300 v enem tednu;  
prav v takej primeri so padli nekateri ogrski pri-  
vatni papirji in nekoliko je padla tudi ogrska zlata  
renta; mej tem ko so kurzi avstrijske rente le ne-  
znatno popustili. Menenje pa je, da se reči v Egiptu  
zopet obrnejo na bolje, ker vsa Evropa ima veliko  
skrb, da se stvar prej ko prej zadrži. Tudi posest-  
niki raznih vrednostnih papirjev 1. julija potegnejo  
več milijonov za kupone in mnogo tega denarja bo  
treba zopet naložiti. Zaradi vsega tega utegnejo v  
8—10 dneh kurzi zopet poskočiti in se za zdaj ni  
biti večega borsnega poloma nikder v Evropi. Borse  
so sploh zdaj nekoliko solidnejše. Kar se tiče denar-  
nega prometa, zanimivo je to, da se je na Angleškem  
in Francoskem pomnožil gotov denar, na Angleško  
je došlo iz Amerike veliko zlata in francoska banka  
je tudi pomnožila rezervno v gotovini; pri vsem tem  
pa so kurzi valut ostali trdni in so celo kurzi na  
London in Francosko nekoliko poskočili.

|                                         | 24. junija | 30. junija |
|-----------------------------------------|------------|------------|
| Enotni drž. dolg v bankovcih            | 76 50      | 76 50      |
| „ „ „ srebro                            | 77 40      | 77 30      |
| Zlata renta                             | 94 50      | 95 —       |
| Ogrska zlata renta                      | 87 90      | 87 40      |
| 1860 državni zajem                      | 130 —      | 130 20     |
| Anglo-avstrijska banka                  | 124 50     | 122 —      |
| Delnice narodne banke                   | 824 —      | 829 —      |
| Kreditne delnice                        | 315 —      | 311 20     |
| „ „ „ ogrske                            | 308 —      | 305 75     |
| Eskomptna banka niže avstr.             | 840 —      | 829 —      |
| Banka Union                             | 123 50     | 122 50     |
| Donavsko brodersko društvo              | 544 —      | 538 —      |
| Delnice Elizabetne železnice            | 211 —      | 208 —      |
| „ „ „ Severne                           | 278 —      | 280 —      |
| „ „ „ Franco-Jozefove železnice         | 195 —      | 190 —      |
| „ „ „ Gališke Karol Ludvikove železnice | 314 —      | 312 —      |
| „ „ „ Rudolfove železnice               | 167 —      | 164 75     |
| „ „ „ Južne                             | 136 —      | 135 —      |
| „ „ „ Lloyd avstr.-ogrski               | 645 —      | 648 —      |
| Kurz na Berlin 100 mark                 | 58 70      | 58 75      |
| „ „ „ London 10 lir šterlin             | 120 10     | 120 25     |
| „ „ „ Pariz 100 frankov                 | 47 72      | 47 90      |
| Cesarski cekini                         | 5 65       | 5 62       |
| Napoleoni                               | 9 55       | 9 59       |
| Ruski imperiali                         | 9 81       | 9 83       |
| Turske lire                             | 10 81      | 10 81      |
| Nemški bankovci                         | 58 75      | 58 80      |
| Italijanski bankovci                    | 46 60      | 46 55      |
| 1 papirni rubelj                        | 1 20       | 1 22       |

### Zahvala.

Vsem, ki so o boleznih in o smrti skazali srčno  
sočutje našemu ljubljensmu in nepozabljivemu  
očetu gosp.

## Jožefu Fabiani

c. k. uradniku v pokoju

kakor tudi vsem istim, ki so mu skazali zad-  
njo čast, ter ga spremili k' zadnjemu počitku,  
posebno po prečistiti duhovščini, gosp. c. k.  
uradnikom, občinskemu zastopstvu, gosp. pev-  
cem iz Ribnega, vsem prijateljem, sorodni-  
kom in znancem, ki so prišli od blizo in daleč,  
osebito za krasne darovane vence, izreka naj-  
toplejšo zahvalo

Nalujoča družina

Jožefa Fabiani.

V Štanjelu 22. junija 1882.

Ravnokar so izišle in dobivajo pri

## J. Giontini-ju

v Ljubljani

1. S. Gregorčič: Poezije gld. 1-10.
2. J. Jurčič: Zbrani spisi. I. Deseti brat gld. 1.05.
3. J. Jurčič: Rokovnjači kr. 55.
4. Globočnik: Nauk slovenskim županom gld. 1.05.
5. Občinski red za vojvodino Kranjsko kr. 65.
6. Stavbeni red za vojvodino Kranjsko kr. 35.
7. Landesgesetze für Krain gld. 1.95.

s všteto poštino.

3-2

### Stanovanje in hrano

dobita dva dijaka po ugodnej ceni pri podpisani  
v družini se govori: slovensko, nemško in laško. Več  
se izve v prodajalnici

4-2 Antona Konobel zraven »Hotel Evropa«.

## LA FILIALE della BANCA UNION

TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio  
valute.

a) Accetta versamenti in conto corrente:

Abbonando l'interesse annuo

| per Banconote                    | per Napoleoni                     |
|----------------------------------|-----------------------------------|
| 3 1/2 % con preavviso di 5 gior. | 2 1/2 % con preavviso di 20 gior. |
| 3 % „ „ 12 „                     | 3 % „ „ 40 „                      |
| 3 % „ „ 20 „                     | 3 1/2 % „ „ 60 „                  |
| 3 1/2 % „ „ 4 mesi fissi         | 3 1/2 % „ „ 3 mesi                |
| 4 % „ „ 6 mesi fissi             | 3 1/2 % „ „ 6 mesi                |

Godranno dell'interesse aumentato le lettere in circolazione  
con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 12 giorni  
dal 18 giugno e quelle con 24 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO

abbonando il 3 % interesse annuo sino qualunque  
somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso  
chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa.

— Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteglia per tutti i versamenti fatti a qual-  
siasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri corentisti  
l'incasso di Cambiale per Trieste, Vienna e Budapest,  
rilascia loro assegni per queste ultime piazze, ed accorda  
loro la facoltà di domiciliare effetti presso la  
sua cassa franco d'ogni spesa per  
essi.

b) S'incassa dell'acquisto e della vendita di effetti pub-  
blici, valute e divise, nonché dell'incasso d'assemi,  
cambiali e coupons, verso 1/2 % di provvigione.

c) accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare  
effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso dei  
coupons alla scadenza.

### La Filiale della Banca Union

(Sezione Mercè) s'incassa dell'acquisto  
e della vendita di merci in commissione, accorda  
sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa  
consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

## Riccardo Dinelli

via Canale N. 7. (30-28)

Zaloga vsake vrste podob iz mavca in drugih  
izdelkov iz mramorja in alabastra. Tovarna kleja iz  
mavca za prilepljenje, prodaja na drobno in veliko.

Bolezni prs, želodca, sapnika, početo jetiko,  
plučno in mehurjevo prehlajenje, naduho, kašelj  
nervozni in pasji itd. ozdravljajo

### hlepečki

## iz smole

katere napravlja

P. PRENDINI lekarničar v Trstu.

Velika denašnja raba izdelkov iz smole me je  
nagnola, da sem napravil pravi izleček iz norveške  
smole, ki je boljši od onega, ki dohaja iz tujih  
dežel. Ti hlepečki imajo enako moč gledé vode in  
smole, jemlje se dosti lažje, lažje se prebavljajo in  
so dosti ceneje od onih.

Za obrambo ponarejanja je na vsakem hlepečku  
vtisneno na eni strani ime narejalca PRENDINI  
in na drugi strani beseda Catrame.

Prodajajo se v TRSTU v lekarnici PRENDINI  
v škatljicah po 40 kr. in se dobivajo v vseh  
dobrih lekarnicah vsacega kraja.

20-16

## Važno za svilorejce.

V gradu Orehek pri Prestranku in blizu Po-  
stojne je ena večja partija zdravih lepih svilodnih  
mešečkov, (galete) katere bi bilo škoda porabiti  
za svilopreznico (filands), ampak moglo bi se iz njih  
dobiti izvrstno, zdravo seme. Svilorejci se morejo  
obrniti do posestnika grada pod adresno

Eduard Dolenc

Orehek, postaja Prestranek.

Bolezen v grlu, kašelj, hripavost, zguba glasu,  
nahod, angino, gripo, itd. ozdravljajo naglo in  
popolnoma

premirani

(20-16)

## hlepečki Prendini

(pripravljeni iz kasije in galuna)

20 letna raba priča o njih izvrstne moči, in so  
boljši od vsacega drugega zdravila te vrste.

Varovati se je treba ponarejenih. Ozirati se je  
vedno na napis

Pastigle Prendini

i paziti da vsak hlepeček nosi ime iznajdatelja  
PRENDINI.

Prodajajo se v Trstu v lekarnici PRENDINI in  
vseh drugih lekarnicah po 30 kr. škatljica, zunaj  
colne poteze po 40 kr. in se tudi dobivajo v vseh  
avstrijskih in inozemskih glavnih lekarnicah.

The

## Singer Manufacturing & C.

New-York.

Ako se plati vsak teden samo

eden goldinar

dobi se

Originalni

## Singer - jev šivalni stroj,

in to brez povišanja cene

Poroštvo se daje za pet let, poduk na  
domu brezplačno.

G. NEIDLINGER,  
generalni agent

V Trstu, Corso, plača Modello

Šivanje za Singerjeve šivalne stroje komad

3 kr. in tucat 30 kr.

(13-8)

## Ozdravljanje

bolezni želodca in nižjega trebuha, kolike, krčev gastrične  
mrzlice, in izhajajoče od slabega zraka, hemeroidov, zla-  
tenice, migrene, s pomočjo Francove esence,  
priredjene po G. Piccoli, lekarju v Ljubljani, kateri  
sprejema naročila, ter jih oskrbuje proti plačilu.

Gosp. G. Piccoli, lekar v Ljubljani! Prosim Vas  
uljudno, da mi zopet pošljete 24 steklenic Vaše izvrstne  
Francove esence. Slednje pošiljatev sem uže  
mej razne bolnike v svoji županiji razdelil, in vpliv je bil  
vedno izvrsten. — V Fianoni lstra 22. avg. 1881. S spošto-  
vanjem Anton Vlašič, župnik — kanonik.

Tu je na mestu: »Čast zaslugam!« Večkrat sem rabil  
Vašo odlično Francovo esenco, mnogim  
bolnikom sem jo nasvetoval, in dober uspeh ni izostal. —  
V Kersanu, lstra, 27. jun. 1881. S spoštovanjem: Anton  
Lupetina, župnik — dekan.

Prosim, blagovolite mi zopet 12 steklenic Francove  
esence poslati. Mislim, da je to edino mojemu že-  
lodcu primerno zdravilo. Vselej, kader jo rabim, občutim  
olajšanje in zboljšanje. — Kamnje posta Černica, 2. dec.  
1881. Josip Sovdat, župnik.

(20-18)

## Dr. Katsch-eva zdravilna kava.

Po receptu

Dr. FERDINANDA KATSCHA v Stuttgartu

edino pristno popravljena po

Henrik Franck-ovih sinovih  
v Ludwigsburg.

Popolno nadomestilo

za kavo v zrnih!

Se priporoča, pomešano z mlekom za okusen,  
krepiven

## Ijudski živež;

kava, katere ne vzdraži čutnic, pa je zelo  
zdrava, hranilna in lahko prebavljiva; naj-  
bolje se priporoča osobam, katere imajo slab  
želodec, tudi zaradi finega kavinega duha in  
zelo nizke cene, ter, ker je uže brez dodatka  
kavinih zrn pripravna za kuhanje.

Se dobiva v vseh specerijskih prodajalnicah v  
mestih in na kmetih, in tudi v mnogih le-  
karnah.

(10-8)